

Kamu Yönetimi Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi

*Institute of Public Administration
Journal of Social Sciences*

Kış/Aralık 2021 Sayı 1

ÇALIŞMA YAŞAMINDA BAŞARISIZLIK KORKUSUNUN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

**Investigation of Fear of Failure In Work Life In Terms of Demographic
Characteristics**

Doç. Dr. Mehmet Halit YILDIRIM

Aksaray Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü
Aksaray /TÜRKİYE
yildirimh@gmail.com

0000-0002-7001-5705

Dr. Şükran ORUÇ

sukranoruc@outlook.com

0000-0002-8176-4058

Geliş Tarihi/Received: 17.05.2021

Kabul Tarihi/Accepted: 29.08.2021

Atıf/Citation

Yıldırım, M.H. Oruç, Ş. (2021). Çalışma Yaşamında Başarısızlık Korkusunun Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi. *Kamu Yönetimi Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*. (1), 141-164.

Öz

Bu araştırma, özel hastanelerde görev yapan hemşirelerin başarısızlık korkusu düzeylerini belirlemek ve başarısızlık korkusuna bağlı öz değerlendirme düzeylerinin çeşitli kişisel ve işle ilgili demografik özelliklerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Bu kapsamda araştırmanın temel sorusu; “*Demografik ve işle ilgili kişisel özelliklere bağlı olarak özel hastanelerde görev yapan hemşirelerin başarısızlık korku düzeyleri farklılaşmakta mıdır?*” olarak ifade edilebilir. Araştırmada nicel araştırma yaklaşımı esas alınmış olmakla birlikte alan araştırması deseni kullanılmıştır. Araştırma verileri nicel araştırma yöntemi esas alınarak oluşturulan bir anketle, Hatay İlinde faaliyet gösteren iki ayrı özel hastanede çalışan 162 hemşireden toplanmıştır. Toplanan veriler; frekans analizi, faktör analizi, güvenilirlik analizi, tanımlayıcı istatistikler, bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü varyans analizinden (ANOVA) yararlanılarak analiz edilmiştir. Tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucu hangi gruplar arasında farklılaşma olduğu ise, Post-Hoc Testleri (Tukey ve LSD) ile değerlendirilmiştir. Araştırma verilerinin değerlendirilmesinde SPSS 25.0 (Statistical Package For The Social Science) istatistik programı kullanılarak analizler gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda ilk olarak hemşirelerin başarısızlık korku düzeyinin orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bir diğer aşamada ise hemşirelerin kişisel ve işle ilgili demografik özelliklerine göre başarısızlık korkusu düzeylerindeki farklılaşma incelenmiş olup; cinsiyet ve medeni durum değişkenleri ile başarısızlık korkusu ve alt boyutları arasında herhangi bir farklılaşma görülmemiştir. Buna karşın; eğitim düzeyi, yaş, gelir düzeyi, çalışma süresi ve mevcut kurumda çalışma süresi değişkenleri açısından ise bazı değişkenler açısından başarısızlık korkusu ve bazı alt boyutları açısından istatistiki olarak anlamlı farklılaşmalar görülmüştür. Hemşirelerin başarısızlık korku düzeyini ve kişisel özellikler ile ilişkisini ortaya koyan bu araştırma sonuçlarının, özellikle sağlık alanında başarısızlık korkusunu ele alan sınırlı sayıda çalışmanın olduğu düşünüldüğünde gerek kavramsal açıdan alan yazına gerekse de sağlık yöneticileri açısından konuya ilişkin bir farkındalık oluşturması açısından dikkate değer olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çalışma Yaşamı, Başarısızlık korkusu, Demografik özellikler

Abstract

This research was conducted to determine the fear of failure levels of nurses working in private hospitals and to reveal whether the self-evaluation levels related to fear of failure differ according to various personal and work-related demographic characteristics . In this context the main question of the research is expressed as; “*Does the fear of failure of nurses working in private hospitals differ depending on demographic and work-related personal characteristics?*”. The research was based on the quantitative research approach and the field research design was used. Research data were collected from 162 nurses working in two separate private hospitals operating in Hatay Province, with a questionnaire based on the quantitative research method. Frequency analysis, factor analysis, reliability analysis, descriptive statistics, independent sample t-test and one-way analysis of variance were used in the analysis of the data. (ANOVA). As a result of one-way analysis of variance (ANOVA), the differences between which groups were evaluated with Post-Hoc Tests (Tukey and LSD). In the evaluation of the research data, analyzes were performed using the SPSS 25.0 (Statistical Package for the Social Science) statistical program. As a result of the research, it

was determined that the nurses' fear of failure was at a moderate level. At another stage, the differentiation in the fear of failure levels according to the personal and work-related demographic characteristics of the nurses was examined. There was no difference between gender and marital status variables, fear of failure and its sub-dimensions. Despite that in terms of education level, age, income level, working time and working time at the current institution, statistically significant differences were observed in terms of fear of failure and some sub-dimensions in terms of some variables. The results of this research, which reveal the nurses' fear of failure and its relationship with personal characteristics, are thought to be a limited number of studies dealing with the fear of failure, especially in the field of health. Therefore, it is thought that it will be remarkable in terms of raising awareness on the subject both in terms of conceptual literature and health administrators.

Keywords: Working life, Fear of failure, Demographic characteristics

Giriş

Bireylerin başarı yönlü davranışlar sergileyebilmesinde itici bir güç olan ve onu etkileme gücüne sahip olan başarısızlık korkusu (Conroy vd. 2004: 272), bireyin başarısızlığı nasıl tanımladığı ve deneyimlediğinin bir sonucu olarak bireysel yeterlilikle ilgili sosyal ortamlarda nasıl düşündüğü, hissettiği ve hareket ettiği konusunda bir çerçeve oluşturmaktadır (Elliot vd. 2004: 958). Yüksek başarısızlık korkusu olan birey için başarısızlık, hem sosyal hem de iş yaşamında geniş çaplı yetersizlik hissine işaret etmektedir. Bu durum da benliğin sevimliye değer olmadığı ve terk edilme tehlikesiyle karşı karşıya olduğu mesajını taşımaktadır. Başarısızlık deneyiminin bireylere acı verdiği göz önüne alındığında, başarı ortamlarında bu birey algısal ve bilişsel olarak başarısızlıkla ilgili düşüncelere yönelmektedir. Ayrıca, birey göreve başlamadan önce ve görev sırasında kaygı yaşamakta ve durumdan fiziksel olarak (bırakarak) veya zihinsel olarak (çabayı geri çekerek) kaçarak veya başarılı olmak için çok zorlayarak (başarısızlıktan kaçınmak için) kendini başarısızlıktan korumaya çalışmaktadır (Covington 1992, Elliot vd. 2004: 958).

Başarısızlık korkusu doğuştan gelen bir korku ve bireyin kendisi için önem taşıyan konularda etkili olma çabasının bir parçası (Vealey 2008) olduğu göz önünde bulundurulursa; bu duruma neden olan unsurların bilinmesinin, bireylerin gerek sosyal gerekse de iş yaşamlarında farkındalık oluşturması açısından dikkate değer olacağı düşünülmektedir. İlgili yerli ve yabancı alan yazın incelendiğinde başarısızlık korkusunun; sporcular (Şeker 2017, Correia vd. 2017, Engür 2011, Elison vd. 2012, Sagar vd. 2010, Sagar vd. 2007, Conroy vd. 2007, Conroy vd. 2004, Conroy 2001a), girişimciler

(Arslan 2018, Deniz 2019, Gülbahar 2019); tiyatrocular (Ebulue vd. 2008) müzisyenler (Nagel 1990) açısından ele alındığı görülmektedir. Sağlık alanında çalışan bireyler bağlamında başarısızlık korkusunu ele alan sınırlı sayıda (Tekin 2018, Yıldırım vd. 2020) araştırmaya ulaşılmış olmakla birlikte hemşirelerin başarısızlık korkusunu konu edinen herhangi bir araştırmaya ise ulaşılamamıştır. Ancak ilgili alan yazında başarısızlık korkusunun sağlık alanında da ciddi sorunların nedeni olabileceğine değinilmektedir (Conroy 2003). Özellikle insan yaşamıyla sıkı sıkıya temas halinde olan sağlık çalışanlarından hemşirelerin, meslekleri gereği gerçekleştirilmesi gereken birçok zorlu görevle karşılaştığından yola çıkılırsa; bu sürecin yüksek stres ortamında başarıma ihtiyacı ve başarısızlık korkusu ile çevrili olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda hemşirelerin başarısızlık korkusu düzeyleri ile demografik ve işle ilgili kişisel özellikleri ile ilişkisinin incelendiği bu araştırmanın önemli ipuçları sağlayacağı düşünülmektedir. Başarısızlık korkusunun demografik özellikler kapsamında incelenmesinin, özellikle sağlık çalışanlarının başarısızlık korkusuna neden olan unsurların yerli alan yazında daha iyi anlaşılabilmesine zemin hazırlayacağı düşünülmektedir. Bu kapsamda araştırmanın temel amacı, özel hastanelerde görev yapan hemşirelerin başarısızlık korku düzeylerini belirlemek ve buna bağlı öz değerlendirme düzeylerinin çeşitli kişisel ve işle ilgili demografik özelliklerine göre farklılaşp farklılaşmadığını ortaya koymaktır. Bu anlamda yürütülmüş olan bu araştırmada hemşirelerin başarısızlık korku düzeyleri cinsiyet, medeni durum, eğitim düzeyi, yaş, gelir düzeyi, çalışma süresi ve mevcut kurumda çalışma süresi gibi demografik özellikler bağlamında incelenmiştir. Araştırmanın amacını karşılamak üzere ilgili alan yazına dayalı olarak geliştirilen araştırma soruları aşağıdaki gibi ifade edilmiş olup yürütülen analizler ile sorulara yanıt aranmıştır:

AS1: Özel hastanelerde görev yapan hemşirelerin başarısızlık korkusu ve alt boyutları cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?

AS2: Özel hastanelerde görev yapan hemşirelerin başarısızlık korkusu ve alt boyutları medeni duruma göre farklılaşmakta mıdır?

AS3: Özel hastanelerde görev yapan hemşirelerin başarısızlık korkusu ve alt boyutları eğitim düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?

AS4: Özel hastanelerde görev yapan hemşirelerin başarısızlık korkusu ve alt boyutları yaşa göre farklılaşmakta mıdır?

AS5: Özel hastanelerde görev yapan hemşirelerin başarısızlık korkusu ve alt boyutları gelir düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?

AS6: Özel hastanelerde görev yapan hemşirelerin başarısızlık korkusu ve alt boyutları çalışma süresine göre farklılaşmakta mıdır?

AS7: Özel hastanelerde görev yapan hemşirelerin başarısızlık korkusu ve alt boyutları mevcut kurumda çalışma süresine göre farklılaşmakta mıdır?

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE ALANYAZIN TARAMASI

1.1. Başarısızlık Korkusu

Korku, kişinin algıladığı bir tehditten kaçmaya veya kaçınmaya çalışarak verdiği duygusal bir tepkidir. Belirli bir uyaran ve tehdit arasındaki ilişki, korkunun tepkisini tetiklemekte ve kaçınma davranışları ortaya çıkmaktadır (Sagar vd. 2009: 75). Kaçınma davranışı (duygusal ve bilişsel kaçınma), bireylerin içsel deneyimlerinden kaçınmaya, kaçmaya veya bunları değiştirmeye çalıştığı deneyimsel kaçınma olarak ifade edilebilir (Hayes vd. 1996, Sagar vd. 2009: 75). Bireyler korkulan hoş olmayan sonucu engelleyeceği inancıyla kaçınma davranışlarına girişmektedir (Sagar vd. 2009: 75). Başarısızlık korkusu ise bireyleri başarı bağlamlarında korku ve kaygı yaşamaya yönlendiren öğrenilmiş bir kişilik özelliği olarak görülmekte (Sagar vd. 2009: 77) ve bireyler için değerlendirme durumlarında korku ve kaygı yaşamaya yönelik bir yatkınlık eğilimini temsil etmektedir (Conroy vd. 2004: 273).

Başarısızlık korkusu ilk defa Atkinson (1957: 360) tarafından başarısızlıktan kaçınma eğilimi olarak tanımlanan ya da bununla birlikte başarısızlık yaşamının neticesinde utanç ve aşağılanma yaşama kapasitesi olarak tanımlanmıştır. Bu bağlamda başarısızlık korkusu, değerlendirme durumlarında beklenen utançla ilişkili başarısızlıktan kaçınma güdüsü olarak kavramsallaştırılmıştır (Atkinson, 1957: 360, Sagar vd. 2010: 214, Elliot vd. 2004: 958). Bu utanç temelli kaçınma güdüsü, bilişsel, davranışsal ve duygusal deneyimleri içermektedir (Sagar vd. 2010: 214). Başarısızlık korkusunu kavramsallaştıran ve başarısızlık korkusunu ele ilk araştırmaların kaynağı başarı motivasyon teorileridir (Yıldırım vd. 2020: 1866). Atkinson ve McClelland tarafından geliştirilen başarı motivasyon teorisi (Atkinson 1957, McClelland vd. 1953, Janman, 1987: 327), bireylerin motivasyon nedenlerini, başarıya yaklaşma ve başarısızlıktan kaçınma olmak üzere iki güdü faktörü açısından tanımlamaktadır. Bu kapsamda bireyler için bir görevi gerçekleştirme ya da bir hedefe ulaşmada iki yönlü bir karar mekanizması söz

konusudur. Bireyler de başarılı olma güdüsü ya da başarısızlıktan kaçınma güdüsüne bağlı olarak hareket etmektedir. Bu kapsamda başarılı olma güdüsü, başarıdan duyulan gurura yönelik tepki verme kapasitesini ifade ederken; buna karşın başarısızlıktan kaçınma güdüsü, performansın sonucu başarısızlık olduğunda utanç ve mahcubiyetle tepki verme kapasitesini ifade etmektedir (Janman, 1987: 327-328). Bu bağlamda bireyin başarısızlıktan utanç duyduğu için başarı ortamlarında başarısızlığa yönelme ve başarısızlıktan kaçınma eğilimi (Atkinson 1957, Birney vd. 1969, Elliot vd. 2004: 958) olarak kavramsallaştırılmış ve tek boyutlu bir kişilik özelliği olarak ele alınmıştır (Sagar vd. 2009: 76). Ancak ilk başarı motivasyon teorisyenleri başarısızlık korkusunu tek boyutlu bir yapı olarak görmelerine rağmen (Sagar vd. 2010: 214); çağdaş teoriler başarısızlık korkusunu başarısızlık korkusunun sebep olacağı birçok olumsuz sonuçlarından korkan bireylerin başarısızlık halinden uzaklaşmalarına neden olan hiyerarşik ve çok boyutlu bir kişisel özellik olarak kavramsallaştırmışlardır (Conroy, 2003: 758, Sagar vd. 2009: 76, Sagar vd. 2010: 214). Bu süreçte Birney, Burdick ve Teevan (1969) tarafından duyulan endişeyi ayrıntılı olarak açıklamak amacıyla üç boyutlu başarısızlık korkusu modeli geliştirilmiş (Birney vd. 1969, Conroy, 2001b: 433, Yıldırım vd. 2020: 1866) daha sonra da Conroy, Willow ve Metzler (2002) tarafından ise bu model genişletilerek başarısızlık korkusunun temelini oluşturan (Conroy vd. 2002, Conroy vd. 2003, Sagar vd. 2009: 76); başarısızlığın muhtemel sonuçları ile ilgili beş inanç belirlenmiştir. Bu kapsamdaki başarısız olmanın belirli caydırıcı sonuçları arasında; mahcubiyet ve utanç yaşama korkusu, kendi değerini düşürme korkusu, belirsiz bir geleceğe sahip olma korkusu, sosyal etkiyi kaybetme korkusu ve değer verdiği insanları üzme korkusu yer almaktadır (Conroy 2001b, Conroy vd. 2003, Conroy vd. 2002, Conroy, 2003: 759, Conroy vd. 2004: 275, Yıldırım vd. 2020: 1866). Birey bu olumsuz sonuçların her birine yönelik sahip olduğu inançlarının gücünü ölçerek, başarısızlığı daha sonraki deneyimsel tehditlerle ilişkilendirme eğiliminde olabilmektedir (Conroy vd. 2004: 272-273). Bunun sonucunda başarısızlığı caydırıcı sonuçlarla ilişkilendirmeyi öğrenen bireyler, başarısızlığı tehdit olarak algılamakta ve değerlendirme durumunda korku ve kaygı yaşamaktadır (Sagar vd. 2010: 214). Başarısızlıktan sonra bu caydırıcı sonuçların ortaya çıkma olasılığına ilişkin inancın gücü bireyler arasında farklılık gösterebileceğinden, bireylerin deneyimledikleri korku düzeyi de farklılık göstermektedir (Sagar vd. 2009: 77). Başka bir deyişle; kişinin başarısızlıktan sonra bu caydırıcı sonuçların ortaya çıkacağına olan inancının gücü, kişinin başarısızlığı tehditlerle ilişkilendirme ve ardından başarısızlıktan korkma eğilimini göstermektedir.

Bu nedenle inanç ne kadar güçlüyse korku da o kadar büyük olmaktadır (Sagar vd. 2010: 214).

2. YÖNTEM

Araştırmada nicel araştırma yaklaşımı esas alınmış olmakla birlikte alan araştırması deseni kullanılmıştır. Bu bölümde araştırmanın yöntemine ilişkin, araştırmanın evreni, örnekleme, veri toplama süreci, veri toplama aracı ile veri toplama aracına ilişkin geçerlilik, güvenilirlik ve verilerin analizi hakkında açıklamalara yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Evreni Örnekleme ve Veri Toplama Süreci

Araştırmanın evrenini, Hatay İlinde faaliyet gösteren iki ayrı özel hastanede görev yapan toplam 185 hemşire oluşturmaktadır. Çalışmada tüm evren örneklem olarak alınmış ve veri toplama aracı (anket formu) araştırmaya katılmaya gönüllü olan hemşirelere dağıtılmıştır. Kullanılabilir 162 anket verisi ise, analizlere temel oluşturmuştur. Katılımcıların, kişisel ve işle ilgili demografik özelliklerine ilişkin tanıtıcı bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların Kişisel ve İşle İlgili Demografik Özelliklerinin Frekans ve Yüzdeler Dağılımları

N= 162	Özellikler	Frekans	Yüzde	N= 162	Özellikler	Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Erkek	42	25,9	Yaş	18-25	42	25,9
	Kadın	120	74,1		26-33	55	34,0
Medeni Durum	Evli	92	56,8		34-41	43	26,5
	Bekâr	70	43,2		42 +	22	13,6
Eğitim Düzeyi	Lise	17	10,5	Gelir Düzeyi	2500-3499 TL	37	22,8
	Önlisans	42	25,9		3500-4499 TL	61	37,7
	Lisans	103	63,6		4501-5500 TL	64	39,5
Çalışma Süresi	1 yıldan az	15	9,3	Mevcut Kurumda	1 yıldan az	33	20,4
	1-5 yıl	62	38,3		1-3 yıl	50	30,9
	6-10 yıl	25	15,4	Çalışma Süresi	4-6yıl	27	16,7
	11 + yıl	60	37,0		7 + yıl	52	32,1

2.2. Araştırmanın Sınırlılıkları

Zaman ve maliyet unsurları göz önünde bulundurulduğunda, araştırmaya sadece bir ilde faaliyet gösteren iki ayrı özel hastanede görev yapan hemşirelerin dâhil edilmiş olması araştırmanın sınırlılığını oluşturmaktadır. Yine araştırmanın küçük bir örnekleme gerçekleştirilmiş olması, araştırma sonuçlarının genellenememesine de neden olmaktadır. Dolayısıyla araştırmanın farklı kurumlarda görev yapan hemşirelerle ya da daha büyük bir örnekleme gerçekleştirilmesi sonuçların etkinliğini artırmabilecektir. Araştırmada erkek katılımcı sayısının azlığı da araştırmanın sınırlılıkları arasındadır. Ayrıca araştırma, katılımcıların başarısızlık korkusunu belirlemek için kullanılan ölçme aracının ölçtüğü özelliklerle sınırlıdır. Bu sınırlılıklara rağmen, elde edilen sonuçların konuyla ilgili önemli ipuçları sağlayacağı düşünülmektedir.

2.3. Veri Toplama Aracı, Geçerlilik ve Güvenilirlik Analizi

Araştırma verileri nicel araştırma yöntemi esas alınarak oluşturulan bir anket formu aracılığıyla toplanmıştır. Bu kapsamda oluşturulan anketin ilk bölümünde; katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin soruları içeren kişisel bilgi formuna; ikinci bölümünde ise; Conroy (2001b) tarafından geliştirilen, Conroy, Willow ve Metzler (2002) tarafından revize edilen Türkçe uyarlaması ise Engür (2011) tarafından yapılan Performans Başarısızlık Değerlendirme Envanterine yer verilmiştir. Ölçek birisinin öz-yargısını değerini azaltma korkusu (1, 4, 7, 16); belirsiz gelecek korkusu (2, 5, 8, 12) önemli kişileri hayal kırıklığına uğratma korkusu (3, 6, 9, 14, 19) utanç ve mahcubiyet deneyimleme korkusu (10, 15, 18, 20, 22, 24, 25) ve önemli kişilerin ilgisini yitirme korkusu (11, 13, 17, 21, 23) olmak üzere beş alt boyut ve toplam 25 ifadeden oluşmaktadır. İfadelerin her biri beşli Likert ölçeği kullanılarak değerlendirilmiştir.

Performans başarısızlık değerlendirme envanterinin yapı geçerliliğinin ve ilgili değişken bakımından açıkladığı varyans yeterliliğinin değerlendirilebilmesi için faktör analizi yapılmıştır. Verilerin faktör analizine uygunluğunu ve örneklem yeterliliğini incelemek için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ölçütünden ve Bartlett's Küresellik testinden yararlanılmıştır. Tabachnick ve Fidell; örneklem yeterliliği açısından elde edilen KMO değerinin 0,60 veya üzerinde ve Bartlett's Küresellik testi sonucunda elde

edilen p değerinin de istatistiksel olarak anlamlı olması gerektiğini belirtmektedirler (Tabachnick vd. 2007: 614). Araştırmada kullanılan ölçeğin geçerlilik ve güvenilirliğine ilişkin yapılan analiz sonuçları tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Ölçeğe İlişkin Geçerlilik ve Güvenilirlik Sonuçları

Faktörler	1. Alt Boyut	2. Alt Boyut	3. Alt Boyut	4. Alt Boyut	5. Alt Boyut	Cronbach’s Alpha (α)
BK - 18	0,753					0,888
BK - 22	0,733					
BK - 20	0,722					
BK - 10	0,715					
BK - 25	0,701					
BK - 15	0,687					
BK - 24	0,648					
BK - 6		0,781				0,813
BK - 9		0,707				
BK - 19		0,702				
BK - 14		0,696				
BK - 3		0,680				
BK - 21			0,782			0,819
BK - 11			0,751			
BK - 23			0,717			
BK - 13			0,712			
BK - 17			0,659			
BK - 7				0,797		0,805
BK - 4				0,788		
BK - 16				0,762		
BK - 1				0,728		
BK - 2					0,794	0,801
BK - 8					0,785	
BK - 5					0,779	
BK - 12					0,751	
Açıklanan Toplam Varyans						62,21%
Ölçeğin Toplam Cronbach Alpha Değeri						0,887

Araştırmada kullanılan ölçek için KMO=0,818; $p=0,000<0,01$ olarak hesaplanmıştır. Bu değerler verilerin faktör analizine uygun olduğunu göstermektedir. Araştırmada kullanılan ölçeğe ilişkin yapılan faktör analizi sonucunda ölçeğin faktör yapısı, ölçeğin 25 ifade ve 5 alt boyuttan oluştuğunu ve bu boyutların da toplam varyansın % 62,211’lik kısmını açıkladığını ortaya koymaktadır. Başarısızlık korkusu ölçeği faktör analizi sonucunda elde edilen faktör yük değeri 0,60 üzerinde olan ölçeğin faktör yapısı, ilgili alan yazınla uyumluluk göstermekte ve geçerliliğini desteklemektedir. Ölçeğin

güvenilirliği ise, ölçeğin geneli ile alt boyutlarına ilişkin Cronbach's Alpha (α) katsayıları hesaplanarak test edilmiştir. Bu kapsamda ilgili alan yazında 0,70 ve üzerindeki bir Alpha değerinin ölçeğin güvenilirliği açısından yeterli olduğu ifade edilmektedir (Nunnally, 1978). Analiz sonucunda elde edilen güvenilirlik değerleri, bu ölçeğin geneli ile alt boyutlarının, görece yeterli ve yüksek sayılabilecek ölçüde güvenilir olduğunu ortaya koymaktadır.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin değerlendirilmesinde SPSS 25.0 kullanılmıştır. Anket formu aracılığıyla toplanan araştırma verileri analize dahil edilmeden önce, eksik veya hatalı kodlama yönünden kontrol edilmiştir. Daha sonrasında araştırmada kullanılan ölçeğe ilişkin geçerlilik ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Geçerlilik ve güvenilirlik analizleri sonrası oluşan yeni yapıların normalliği test edilmiş ve veriler tanımlayıcı istatistikler (ortalama ve standart sapma), t testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılarak değerlendirilmiştir. Bu kapsamda katılımcıların demografik özellikleri türlerine göre gruplar arası karşılaştırmalarda; bağımsız gruplarda t testi, üç veya daha fazla grup olması durumunda ANOVA yapılmıştır. Tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucu hangi gruplar arasında farklılaşma olduğu ise, Post-Hoc Testleri (Tukey ve LSD) ile değerlendirilmiştir. Bu noktada gruplar arasındaki farkın bulunmasında hangi tekniğin tercih edilmesi gerektiğine karar vermek için öncelikle varyansların homojenliği Levene Testi ile kontrol edilmiştir. Tüm analizlerde anlamlılık düzeyi 0,05 olarak kabul edilmiştir.

3. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde normallik istatistikleri, tanımlayıcı istatistik (ortalama ve standart sapma) değerleri ile katılımcıların demografik ve işle ilgili kişisel özelliklerine bağlı olarak başarısızlık korkusu ve alt boyutlarının farklılaşp farklılaşmadığını test etmek için yapılan analizlere yer verilmiştir.

3.1. Tanımlayıcı İstatistikler

Araştırmanın bu bölümünde başarısızlık korkusu ve boyutlarına ilişkin olarak hesaplanan çarpıklık (skewness), basıklık (kurtosis) ile ortalama ve standart sapma değerlerine yer verilmiştir.

Tablo 3. Başarısızlık Korkusu ve Boyutlarına İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

Başarısızlık Korkusu ve Boyutları	Ortalama	SS	Çarpıklık	Basıklık
Başarısızlık Korkusu	2,7084	0,61831	-0,231	-0,380
Utanc ve Mahcubiyet Deneyimleme Korkusu	2,8316	0,95452	-0,067	-0,981
Önemli Kişileri Hayal Kırıklığına Uğratma Korkusu	2,9667	0,92454	-0,158	-0,098
Önemli Kişilerin İlgisini Yitirme Korkusu	2,7519	0,88150	-0,164	-0,483
Birisinin Öz-Yargısını Değerini Azaltma Korkusu	2,1034	0,85003	0,743	-0,032
Belirsiz Gelecek Korkusu	2,7207	0,97817	0,592	0,042

Tablo 3 incelendiğinde, hemşirelerin başarısızlık korkusunun genel ortalaması $\bar{x}=2,7084$ olarak bulunmuştur. Bu bulgu hemşirelerin orta düzeyde başarısızlık korkusuna sahip olduğunu göstermektedir. Ayrıca başarısızlık korkusu ölçeğinin geneline ve boyutlarına ilişkin çarpıklık ve basıklık katsayılarının $-1,50$ ile $+1,50$ değerleri arasında değiştiği görülmektedir. Farklı yaklaşımlar olmakla beraber normallik testi yapılırken; Tabachnik ve Fidell (2013)' e göre çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerleri $-1,50$ ile $+1,50$ arasında ise verilerin normal dağıldığı kabul edilir. George ve Mallery (2010) ise, çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerlerinin $-2,00$ ile $+2,00$ arasında olması normal dağılım olarak kabul edildiğini belirtmişlerdir. Elde edilen bu sonuçlar veri setinin normal dağılım gösterdiğine işaret etmektedir. Dolayısıyla yapılan analizlerde parametrik testlerden yararlanılmıştır.

3.2. Demografik Özellikler ile Başarısızlık Korkusu Arasındaki Farklılaşmalar

Araştırmanın bu bölümünde hemşirelerin başarısızlık korkusu ve alt boyutları için verdikleri cevapların kişisel ve işle ilgili demografik özelliklerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Bu kapsamda ilk olarak araştırmaya katılan hemşirelerin cinsiyet ve medeni durumları açısından başarısızlık korkusu ve alt boyutlarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan bağımsız örneklem t testinin sonuçları Tablo 4'de sunulmuştur.

Tablo 4. Cinsiyet ve Medeni Duruma Göre Başarısızlık Korkusu ve Alt Boyutları Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları

	Cinsiyet	Ortalama	SS	T	p
Başarısızlık Korkusu	Erkek	2,8514	0,62577	1,753	0,783
	Kadın	2,6583	0,61038	1,732	
Utanç ve Mahcubiyet Deneyimleme Korkusu	Erkek	2,9388	0,96486	0,845	0,982
	Kadın	2,7940	0,95208	0,840	
Önemli Kişileri Hayal Kırıklığına Uğratma Korkusu	Erkek	2,9762	0,82308	0,077	0,326
	Kadın	2,9633	0,96074	0,083	
Önemli Kişilerin İlgisini Yitirme Korkusu	Erkek	2,9429	0,87712	1,640	0,719
	Kadın	2,6850	0,87684	1,640	
Birisinin Öz-Yargısını Değerini Azaltma Korkusu	Erkek	2,3690	0,92433	2,387	0,217
	Kadın	2,0104	0,80596	2,235	
Belirsiz Gelecek Korkusu	Erkek	2,9107	0,85686	1,468	0,611
	Kadın	2,6542	1,01210	1,591	
	Medeni Durum	Ortalama	SS	T	p
Başarısızlık Korkusu	Evli	2,7691	0,64547	1,438	0,167
	Bekâr	2,6286	0,57549	1,461	
Utanç ve Mahcubiyet Deneyimleme Korkusu	Evli	2,8680	0,99115	0,556	0,188
	Bekâr	2,7837	0,90897	0,562	
Önemli Kişileri Hayal Kırıklığına Uğratma Korkusu	Evli	3,0043	0,94321	0,594	0,823
	Bekâr	2,9171	0,90377	0,597	
Önemli Kişilerin İlgisini Yitirme Korkusu	Evli	2,7674	0,89358	0,256	0,756
	Bekâr	2,7314	0,87137	0,257	
Birisinin Öz-Yargısını Değerini Azaltma Korkusu	Evli	2,1630	0,85115	1,024	0,856
	Bekâr	2,0250	0,84822	1,025	
Belirsiz Gelecek Korkusu	Evli	2,9103	0,97043	2,893	0,513
	Bekâr	2,4714	0,93787	2,907	

* $p < 0,05$

Yapılan analiz sonucuna göre, hemşirelerin cinsiyet ve medeni durum ile başarısızlık korkusu ve alt boyutları arasında herhangi bir farklılaşma görülmemiştir ($p > 0,05$).

Hemşirelerin eğitim düzeyine göre başarısızlık korkusu ve alt boyutlarının farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA analizinin sonuçları Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Eğitim Düzeyi ile Başarısızlık Korkusu ve Alt Boyutları Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Sonuçları

		Ortalama	SS	F	p
Başarısızlık Korkusu	Lise	3,0612	0,51597	3,561	0,031
	Önlisans	2,7352	0,64328		
	Lisans	2,6392	0,60784		
Utanç ve Mahcubiyet Deneyimleme Korkusu	Lise	3,4790	0,80328	4,582	0,012
	Önlisans	2,7789	0,90966		
	Lisans	2,7462	0,96226		
Önemli Kişileri Hayal Kırıklığına Uğratma Korkusu	Lise	2,9529	0,67650	0,002	0,998
	Önlisans	2,9714	0,91446		
	Lisans	2,9670	0,97018		
Önemli Kişilerin İlgisini Yitirme Korkusu	Lise	3,1294	0,93258	1,769	0,174
	Önlisans	2,7238	0,84962		
	Lisans	2,7010	0,87934		
Birisinin Öz-Yargısını Değerini Azaltma Korkusu	Lise	2,6029	1,00413	4,034	0,020
	Önlisans	2,1667	0,93650		
	Lisans	1,9951	0,75811		
Belirsiz Gelecek Korkusu	Lise	2,8382	1,03055	1,932	0,148
	Önlisans	2,9464	1,03231		
	Lisans	2,6092	0,93782		

* p<0,05

Yapılan analiz sonucuna göre, başarısızlık korkusu ve alt boyutları ile eğitim düzeyi açısından başarısızlık korkusu (F=3,561 p=0,031), utanç ve mahcubiyet deneyimleme korkusu (F=4,582 p=0,012) ve birisinin öz-yargısını değerini azaltma korkusu (F=4,034 p=0,020) açısından istatistiki olarak anlamlı bir farklılaşma görülmüştür (p<0,05). Söz konusu farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek amacıyla Levene Testi sonucunda, uygun Post-Hoc Tekniklerinden Tukey Testi uygulanmıştır.

Tablo 6. Eğitim Düzeyi Açısından Başarısızlık Korkusu ve Alt Boyutları Farklılaşmasına İlişkin Tukey Testi Sonuçları

	Kategoriler Arası Eşleşme	Ortalama Fark	p
Başarısızlık Korkusu	Lise - Önlisans	0,32594	0,153
	Lise - Lisans	0,42195*	0,024
Utanç ve Mahcubiyet Deneyimleme Korkusu	Lise - Önlisans	0,70008*	0,027
	Lise - Lisans	0,73281*	0,009
Birisinin Öz-Yargısını Değerini Azaltma Korkusu	Lise - Önlisans	0,43627	0,167
	Lise - Lisans	0,60780*	0,017

Tablo 6'da görüldüğü üzere, başarısızlık korkusu açısından yapılan Tukey Testi söz konusu farklılaşmaların lise ile lisans eğitim düzeyine sahip hemşireler arasında anlamlı olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda

hemşirelerin eğitim durumuna göre başarısızlık korkusu puan ortalamaları incelendiğinde ise lise eğitim düzeyine hemşirelerin daha yüksek ortalamaya ($\bar{x}=3,0612$) sahip olduğu görülmektedir. Dolayısıyla lise eğitim düzeyine sahip hemşirelerin daha fazla başarısızlık korkusu yaşadığı söylenebilir. Utanç ve mahcubiyet deneyimleme korkusu alt boyutu açısından yapılan Tukey Testi söz konusu farklılaşmaların lise ile önlisans ve lisans eğitim durumuna sahip hemşireler arasında anlamlı olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda hemşirelerin eğitim durumuna göre utanç ve mahcubiyet deneyimleme korkusu puan ortalamaları incelendiğinde ise, lise eğitim durumuna sahip hemşirelerin daha yüksek ortalamaya ($\bar{x}=3,4790$) sahip olduğu görülmektedir. Dolayısıyla lise eğitim durumuna sahip hemşirelerin daha fazla utanç ve mahcubiyet deneyimleme korkusu yaşadığı söylenebilir. Son olarak birisinin öz-yargısını değerini azaltma korkusu alt boyutu açısından yapılan Tukey Testi söz konusu farklılaşmaların lise ile lisans eğitim durumuna sahip hemşireler arasında anlamlı olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda hemşirelerin eğitim durumuna göre birisinin öz-yargısını değerini azaltma korkusu puan ortalamaları incelendiğinde ise yine benzer şekilde lise eğitim durumuna sahip hemşirelerin daha yüksek ortalamaya ($\bar{x}=2,6029$) sahip olduğu görülmektedir. Dolayısıyla lise eğitim durumuna sahip hemşirelerin daha fazla birisinin öz-yargısını değerini azaltma korkusu yaşadığı söylenebilir.

Hemşirelerin yaş değişkenine göre başarısızlık korkusu ve alt boyutlarının farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA analizinin sonuçları Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Yaş ile Başarısızlık Korkusu ve Alt Boyutları Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Sonuçları

		Ortalama	SS	F	p
Başarısızlık Korkusu	18-25 yaş	2,6600	0,67457	0,159	0,924
	26-33 yaş	2,7025	0,55366		
	34-41 yaş	2,7451	0,67658		
	42 + yaş	2,7436	0,57446		
Utanç ve Mahcubiyet Deneyimleme Korkusu	18-25 yaş	2,9082	1,02959	0,650	0,584
	26-33 yaş	2,8026	0,80695		
	34-41 yaş	2,9136	1,01693		
	42 + yaş	2,5974	1,04294		
	18-25 yaş	2,9762	1,04644	0,294	0,829
	26-33 yaş	2,9818	0,85138		

Önemli Kişileri Hayal Kırıklığına Uğratma Korkusu	34-41 yaş	3,0233	0,83291		
	42 + yaş	2,8000	1,06189		
Önemli Kişilerin İlgisini Yitirme Korkusu	18-25 yaş	2,6190	0,92637		
	26-33 yaş	2,9236	0,77698	1,177	0,320
	34-41 yaş	2,7256	0,89018		
	42 + yaş	2,6273	1,00720		
Birisinin Öz-Yargısını Değerini Azaltma Korkusu	18-25 yaş	1,9405	0,91700		
	26-33 yaş	1,9818	0,64881	10,928	0,000
	34-41 yaş	1,9651	0,71876		
	42 + yaş	2,9886	0,91117		
Belirsiz Gelecek Korkusu	18-25 yaş	2,6012	1,18818		
	26-33 yaş	2,6227	0,82898	1,004	0,393
	34-41 yaş	2,9070	1,03225		
	42 + yaş	2,8295	0,73754		

* $p < 0,05$

Yapılan analiz sonucuna göre, başarısızlık korkusu ve alt boyutları ile yaş açısından sadece birisinin öz-yargısını değerini azaltma korkusu ($F=10,928$ $p=0,000$) açısından istatistiki olarak anlamlı bir farklılaşma görülmüştür ($p < 0,05$). Söz konusu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla Levene Testi sonucunda, uygun Post-Hoc Tekniklerinden Tukey Testi uygulanmıştır.

Tablo 8. Yaş Açısından Başarısızlık Korkusu ve Alt Boyutları Farklılaşmasına İlişkin Tukey Testi Sonuçları

	Kategoriler Arası Eşleşme		Ortalama Fark	p
Birisinin Öz-Yargısını Değerini Azaltma Korkusu	42+ yaş	18-25 yaş	1,04816*	0,000
		26-33 yaş	1,00682*	0,000
		34-41 yaş	1,02352*	0,000

Tablo 8’de görüldüğü üzere, birisinin öz-yargısını değerini azaltma korkusu alt boyutu açısından yapılan Tukey Testi söz konusu farklılaşmaların 42 yaş ve üzeri hemşireler ile 18-25 yaş, 26-33 yaş ve 34-41 yaş aralığındaki hemşireler arasında anlamlı olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda hemşirelerin yaş durumuna göre birisinin öz-yargısını değerini azaltma puan ortalamaları incelendiğinde ise 42 yaş ve üzeri hemşirelerin daha yüksek ortalamaya ($\bar{x}=2,9886$) sahip olduğu görülmektedir. Dolayısıyla 42 yaş ve üzeri hemşirelerin daha fazla birisinin öz-yargısını değerini azaltma korkusu yaşadığı söylenebilir.

Hemşirelerin gelir düzeyi değişkenine göre başarısızlık korkusu ve alt boyutlarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA analizinin sonuçları Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9. Gelir Düzeyi ile Başarısızlık Korkusu ve Alt Boyutları Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Sonuçları

		Ortalama	SS	F	p
Başarısızlık Korkusu	2500-3499 TL	2,6573	0,51876	0,531	0,589
	3500-4499 TL	2,6748	0,68248		
	4500-5499 TL	2,7700	0,61084		
Utanç ve Mahcubiyet Deneyimleme Korkusu	2500-3499 TL	2,8571	0,82753	0,130	0,878
	3500-4499 TL	2,7822	1,01204		
	4500-5499 TL	2,8638	0,97869		
Önemli Kişileri Hayal Kırıklığına Uğratma Korkusu	2500-3499 TL	2,9405	0,83648	0,141	0,869
	3500-4499 TL	3,0164	1,01146		
	4500-5499 TL	2,9344	0,89801		
Önemli Kişilerin İlgisini Yitirme Korkusu	2500-3499 TL	2,5568	0,87830	3,502	0,032
	3500-4499 TL	2,6393	0,84917		
	4500-5499 TL	2,9719	0,88002		
Birisinin Öz-Yargısını Değerini Azaltma Korkusu	2500-3499 TL	2,1284	0,90451	0,548	0,579
	3500-4499 TL	2,1762	0,85667		
	4500-5499 TL	2,0195	0,81687		
Belirsiz Gelecek Korkusu	2500-3499 TL	2,6081	0,87706	1,764	0,175
	3500-4499 TL	2,6025	0,99935		
	4500-5499 TL	2,8984	1,00071		

* $p < 0,05$

Yapılan analiz sonucuna göre, başarısızlık korkusu ve alt boyutları ile gelir düzeyi açısından sadece önemli kişilerin ilgisini yitirme korkusu ($F=3,502$ $p=0,032$) açısından istatistiki olarak anlamlı bir farklılaşma görülmüştür ($p < 0,05$). Söz konusu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla Levene Testi sonucunda, uygun Post-Hoc Tekniklerinden LSD Testi uygulanmıştır.

Tablo 10. Gelir Düzeyi Açısından Başarısızlık Korkusu ve Alt Boyutları Farklılaşmasına İlişkin LSD Testi Sonuçları

	Kategoriler Arası Eşleşme		Ortalama Fark	p
Önemli Kişilerin İlgisini Yitirme Korkusu	4500-5499 TL	2500-3499 TL	0,41512*	0,022
		3500-4499 TL	0,33253*	0,034

Tablo 10’da görüldüğü üzere, önemli kişilerin ilgisini yitirme korkusu alt boyutu açısından yapılan LSD testi söz konusu farklılaşmaların 4500-5499 TL gelir düzeyine sahip hemşireler ile 2500-3499 TL ve 3500-4499 TL gelir

düzeyine sahip hemşireler arasında olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda hemşirelerin gelir düzeyi açısından önemli kişilerin ilgisini yitirme korkusu puan ortalamaları incelendiğinde ise, 4500-5499 TL gelir düzeyine sahip hemşirelerin daha yüksek ortalamaya ($\bar{x}=2,9719$) sahip olduğu görülmektedir. Dolayısıyla gelir düzeyi 4500-5499 TL hemşirelerin daha fazla önemli kişilerin ilgisini yitirme korkusu yaşadığı söylenebilir.

Hemşirelerin çalışma süresi değişkenine göre başarısızlık korkusu ve alt boyutlarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA analizinin sonuçları Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11. Çalışma Süresi ile Başarısızlık Korkusu ve Alt Boyutları Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Sonuçları

		Ortalama	SS	F	p
Başarısızlık Korkusu	1 yıldan az	2,8480	0,41354	0,867	0,460
	1-5 yıl	2,6200	0,61780		
	6-10 yıl	2,6992	0,58093		
	11 + yıl	2,7687	0,67369		
Utancı ve Mahcubiyet Deneyimleme Korkusu	1 yıldan az	3,0667	0,85862	0,509	0,677
	1-5 yıl	2,7488	0,89371		
	6-10 yıl	2,9086	0,94570		
	11 + yıl	2,8262	1,04783		
Önemli Kişileri Hayal Kırıklığına Uğratma Korkusu	1 yıldan az	3,2133	0,79809	0,542	0,654
	1-5 yıl	2,8806	0,95434		
	6-10 yıl	2,9840	0,87163		
	11 + yıl	2,9867	0,95233		
Önemli Kişilerin İlgisini Yitirme Korkusu	1 yıldan az	2,9333	0,64439	0,477	0,698
	1-5 yıl	2,7032	0,87196		
	6-10 yıl	2,8720	0,89234		
	11 + yıl	2,7067	0,94490		
Birisinin Öz-Yargısını Değerini Azaltma Korkusu	1 yıldan az	2,1667	0,92421	2,946	0,035
	1-5 yıl	1,9637	0,76534		
	6-10 yıl	1,8500	0,73243		
	11 + yıl	2,3375	0,91691		
Belirsiz Gelecek Korkusu	1 yıldan az	2,5833	0,96208	1,126	0,340
	1-5 yıl	2,6210	1,02304		
	6-10 yıl	2,6100	0,85416		
	11 + yıl	2,9042	0,97868		

* $p < 0,05$

Yapılan analiz sonucuna göre, başarısızlık korkusu ve alt boyutları ile çalışma süresi açısından sadece birisinin öz-yargısını değerini azaltma korkusu ($F=2,946$ $p=0,035$) açısından istatistiki olarak anlamlı bir farklılaşma görülmüştür ($p < 0,05$). Söz konusu farklılığın hangi gruplardan

kaynaklandığını belirlemek amacıyla Levene Testi sonucunda, uygun Post-Hoc Tekniklerinden LSD Testi uygulanmıştır.

Tablo 12. Çalışma Süresi Açısından Başarısızlık Korkusu ve Alt Boyutları Farklılaşmasına İlişkin LSD Testi Sonuçları

	Kategoriler Arası Eşleşme		Ortalama Fark	p
Birisinin Öz-Yargısını Değerini Azaltma Korkusu	11 + yıl	1 yıldan az	0,17083	0,480
		1-5 yıl	0,37379*	0,015
		6-10 yıl	0,48750*	0,015

Tablo 12’de görüldüğü üzere, birisinin öz-yargısını değerini azaltma korkusu alt boyutu açısından yapılan LSD Testi söz konusu farklılaşmaların 11 yıl ve daha fazla çalışma süresine sahip hemşireler ile 1-5 yıl ve 6-10 yıl çalışma süresine sahip hemşireler arasında olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda hemşirelerin çalışma süresine göre birisinin öz-yargısını değerini azaltma korkusu puan ortalamaları incelendiğinde ise 11 yıl ve daha fazla çalışma süresine sahip hemşirelerin daha yüksek ortalamaya ($\bar{x}=2,3375$) sahip olduğu görülmektedir. Dolayısıyla çalışma süresi 11 yıl ve daha fazla olan hemşirelerin daha fazla birisinin öz-yargısını değerini azaltma korkusu yaşadığı söylenebilir.

Hemşirelerin mevcut kurumda çalışma süresi değişkenine göre başarısızlık korkusu ve alt boyutlarının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan ANOVA analizinin sonuçları Tablo 13’de sunulmuştur.

Tablo 13. Mevcut Kurumda Çalışma Süresi ile Başarısızlık Korkusu ve Alt Boyutları Farklılaşmasına İlişkin ANOVA Sonuçları

		Ortalama	SS	F	p
Başarısızlık Korkusu	1 yıldan az	2,8048	0,58256	1,750	0,159
	1-3 yıl	2,5560	0,63792		
	4-6 yıl	2,8444	0,51660		
	7 + yıl	2,7231	0,65429		
Utaç ve Mahcubiyet Deneyimleme Korkusu	1 yıldan az	2,9957	0,90596	0,649	0,584
	1-3 yıl	2,7343	0,92942		
	4-6 yıl	2,9259	0,84364		
	7 + yıl	2,7720	1,06464		
Önemli Kişileri Hayal Kırıklığına Uğratma Korkusu	1 yıldan az	3,1818	0,85639	1,796	0,150
	1-3 yıl	2,7960	1,03686		
	4-6 yıl	3,1778	0,65945		
	7 + yıl	2,8846	0,94587		
Önemli Kişilerin İlgisini Yitirme Korkusu	1 yıldan az	2,9212	0,93533	0,935	0,425
	1-3 yıl	2,6160	0,82397		

	4-6 yıl	2,8519	0,75974		
	7 + yıl	2,7231	0,95643		
Birisinin Öz-Yargısını Değerini Azaltma Korkusu	1 yıldan az	2,1591	0,80238		
	1-3 yıl	1,9650	0,79861		
	4-6 yıl	2,0093	0,76423	1,117	0,344
	7 + yıl	2,2500	0,95871		
Belirsiz Gelecek Korkusu	1 yıldan az	2,5000	0,85923		
	1-3 yıl	2,4600	0,99663		
	4-6 yıl	3,1111	0,84163	4,033	0,009
	7 + yıl	2,9087	1,01343		

* $p < 0,05$

Yapılan analiz sonucuna göre, başarısızlık korkusu ve alt boyutları ile mevcut kurumda çalışma süresi açısından sadece belirsiz gelecek korkusu ($F=4,033$ $p=0,009$) açısından istatistiki olarak anlamlı bir farklılaşma görülmüştür ($p < 0,05$). Söz konusu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla Levene Testi sonucunda, uygun Post-Hoc Tekniklerinden Tukey Testi uygulanmıştır.

Tablo 14. Mevcut Kurumda Çalışma Süresi Açısından Başarısızlık Korkusu ve Alt Boyutları Farklılaşmasına İlişkin Tukey Testi Sonuçları

	Kategoriler Arası Eşleşme		Ortalama Fark	p
Belirsiz Gelecek Korkusu	4-6 yıl	1 yıldan az	0,61111	0,068
		1-3 yıl	0,65111*	0,024
		7 +	0,20246	0,806

Tablo 14’de görüldüğü üzere, belirsiz gelecek korkusu alt boyutu açısından yapılan Tukey Testi söz konusu farklılaşmaların mevcut kurumda 4-6 yıl çalışma süresine sahip hemşireler ile 1-3 yıl çalışma süresine sahip hemşireler arasında olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda hemşirelerin mevcut kurumda çalışma süresine göre belirsiz gelecek korkusu puan ortalamaları incelendiğinde ise 4-6 yıl çalışma süresine sahip hemşirelerin daha yüksek ortalamaya ($\bar{x}=3,1111$) sahip olduğu görülmektedir. Dolayısıyla mevcut kurumda 4-6 yıl çalışma süresine sahip olan hemşirelerin daha fazla belirsiz gelecek korkusu yaşadığı söylenebilir.

Sonuç ve Tartışma

Araştırma sonucunda öncelikle özel hastanelerde görev yapan hemşirelerin başarısızlık korkusu düzeylerine ilişkin sonuçlara ulaşılmıştır. Bu kapsamda özel hastanelerde görev yapan hemşirelerin orta düzeyde başarısızlık korkusu yaşadığı söylenebilir. Cinsiyet ve medeni durum açısından hemşirelerin başarısızlık korkusu ve alt boyutlarının herhangi bir

farklılaşma göstermediği tespit edilmiştir. Eğitim düzeyi açısından incelendiğinde, lise eğitim düzeyine sahip hemşirelerin lisans eğitim düzeyine sahip hemşirelere göre daha fazla başarısızlık korkusu ile birisinin öz-yargısını değerini azaltma korkusu yaşadığı; buna karşın eğitim düzeyine bağlı olarak hemşirelerin utanç ve mahcubiyet deneyimleme korkusunun ise, azaldığı tespit edilmiştir. Bu bulgulara dayanarak düşük eğitim düzeyine sahip hemşirelerin daha fazla başarısızlık korkusu, birisinin öz-yargısını değerini azaltma korkusu ve utanç ve mahcubiyet deneyimleme korkusu yaşadığı söylenebilir. Bu duruma kişisel eğitim düzeyinin neden olduğu bilgi ve başarı düzeyi ile ortaya çıkan özgüvenlerinin zemin hazırladığı söylenebilir. Bu çerçevede artan eğitim düzeyine bağlı olarak bireylerin kendileri hakkında daha az olumsuz benlik değerlendirmelerde bulunacakları da muhtemeldir. Dolayısıyla eğitim düzeyi düşük hemşirelerin, başarısızlık yaşama durumunda daha düşük özgüven düzeyine sahip olmalarından kaynaklı gerek başarısızlık korkusu gerekse de kendi değerlerini düşürme ile çevresinde utanç ve mahcubiyet duygusu yaşama açısından daha yoğun hisler taşıdığı düşünülmektedir. Gelir düzeyi açısından ise, yüksek gelir düzeyine sahip hemşirelerin daha fazla önemli kişilerin ilgisini yitirme korkusu yaşadığı tespit edilmiştir. Bu kapsamda artan gelir düzeyinin mesleki tecrübe dolayısıyla da yetkinlik kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Dolayısıyla da bu duruma yüksek gelir düzeyine sahip hemşirelerin başarısız olmaları durumunda mesleki tecrübe ve yetkinliklerine bağlı olarak çevrelerindeki değer ve saygınlığın kaybolacağını düşünmelerinin neden olduğu düşünülmektedir. Yaş açısından 42 yaş ve üzeri hemşirelerin diğer yaş grubundaki hemşirelere göre; çalışma süresi açısından ele alındığında ise, çalışma süresi 11 yıl ve daha fazla olan hemşirelerin çalışma süresi 1-5 yıl ve 6-10 yıl olan hemşirelere göre daha fazla birisinin öz-yargısını değerini azaltma korkusu yaşadığı tespit edilmiştir. Bu duruma hemşirelerin artan yaş ve çalışma sürelerine bağlı olarak mesleki tecrübe ve deneyimleri doğrultusunda daha fazla başarılı olmaları gerektiği beklentisinin neden olduğu düşünülmektedir. Son olarak hemşirelerin mevcut kurumda çalışma süresi açısından incelendiğinde ise, mevcut kurumda 4-6 yıl çalışma süresine sahip olan hemşirelerin 1-3 yıl çalışma süresi olan hemşirelere göre daha fazla belirsiz gelecek korkusu yaşadığı tespit edilmiştir. Bu durumun, hemşirelerin mevcut kurumdaki çalışma sürecinin ilk senelerinde geleceğe yönelik planlarını hayata geçirme ve başarılı olma hususlarında daha olumlu bir bakış açısına sahip olmalarından; ancak ilerleyen yıllarda hedefledikleri ilerlemeleri gerçekleştirme açısından daha fazla kaygı duymalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Ancak yapılan alan yazın taramasında özellikle sağlık çalışanlarının başarısızlık korkusunu konu alan sınırlı sayıda (Tekin 2018, Yıldırım vd. 2020) araştırmaya ulaşılmış olmakla birlikte sadece hemşirelerin başarısızlık korkusu ile ilgili yürütülmüş herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu durum mevcut yürütülmüş olan araştırmanın sonuçlarının diğer araştırma sonuçları ile kıyaslanması açısından önemli ölçüde bir kısıt olarak görülmeyle birlikte; bu bağlamda yürütülmüş olan bu araştırmanın sonuçlarının gerek kavramsal açıdan alan yazına gerekse de özellikle sağlık yöneticileri açısından konuya ilişkin bir farkındalık oluşturması açısından dikkate değer olacağı düşünülmektedir. Ayrıca hemşirelerin başarısızlık korku düzeyini ölçen ve kişisel özellikler ile ilişkisini ortaya koyan bu araştırmanın, başarısızlık korkusu ile ilişkili olabileceği düşünülen ya da başarısızlık korkusunun farklı yanlarını ortaya çıkarmaya yönelik farklı değişkenlerle ilişkilerine bakılmasının da faydalı sonuçlar doğuracağı ifade edilebilir. Bunun yanı sıra, bireylerin öz değerlendirme düzeyleri ile belirledikleri ve yaşamlarında farklı şekillerde kendine yer bulan başarısızlık korkusunun öznelliği göz önünde bulundurulduğunda, nicel olarak yürütülen bu çalışmanın nitel olarak işletilecek bir süreçle ayrıntılarının ortaya konmasının önemli ipuçları sağlayacağı düşünülmektedir. Son olarak, sağlık bağlamında yürütülmüş olan bu araştırmanın farklı sektör ya da şehirlerde farklı örneklerde yürütülmesinin de ilgili alan yazına önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Arslan, E. T. “Girişimcilerde Yaşanan Başarısızlık Korkusu”. *Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi* 23 (Haziran 2018): 707-725.

Atkinson, J. W. “Motivational Determinant of Risk-Taking Behaviour”. *Psychological Review* 64 (November 1957): 359-372.

Birney, R. Charles, Burdick, Harvey ve Teevan, R. Collier. *Fear of Failure*. New York: Van Nostrand, 1969.

Conroy, D. E. “Fear of Failure: An Exemplar for Social Development Research in Sport”. *Quest* 53 (2001a): 165-183.

Conroy, D. E. “Progress in the Development of a Multidimensional Measure of Fear of Failure: The Performance Failure Appraisal Inventory (PFAI)”. *Anxiety, Stress and Coping* 14 (December 2001b): 431-452.

Conroy, D. E. "Representational Models Associated with Fear of Failure in Adolescents and Young Adults". *Journal of Personality* 71 (October 2003): 757-784.

Conroy, D. E., Coatsworth, J. D. ve Kaye, M. P. "Consistency of Fear of Failure Score Meanings Among 8-To 18-Year-Old Female Athletes". *Educational and Psychological Measurement* 67 (April 2007): 300-310.

Conroy, D. E. ve Elliot, A. J. "Fear of Failure and Achievement Goals in Sport: Addressing the Issue of the Chicken and the Egg". *Anxiety, Stress and Coping* 17 (September 2004): 271-285.

Conroy, D. E., Metzler, J. N., ve Hofer, S. M. "Factorial Invariance and Latent Mean Stability of Performance Failure Appraisals". *Structural Equation Modeling* 10 (July 2003): 401-422.

Conroy, D. E., Willow, J. P. ve Metzler, J. N. "Multidimensional Fear of Failure Measurement: The Performance Failure Appraisal Inventory". *Journal of Applied Sport Psychology* 14 (2002): 76-90.

Correia, M., Rosado, A., Serpa, S. ve Ferreira, V. "Fear of failure in athletes: Gender, Age and Type of Sport Differences", *Revista Iberoamericana De Psicologia Del Ejercicio Y El Deporte* 12(2) (2017): 185-193.

Covington, M. Vaden. *Making the Grade: A Self-Worth Perspective on Motivation and School Reform*. New York: Cambridge University Press, 1992.

Deniz, Ferhat. "Cinsiyetin Erken Aşama Girişimcilik Aktivitesi Üzerindeki Etkisinde Başarısızlık Korkusunun Aracı Rolü". Yüksek lisans tezi. Edirne: Trakya Üniversitesi, 2019.

Ebulue, V., Vadalkar, J., Cely, S., Dopwell, F. ve Yoong, W. "Fear of Failure: Are We Doing Too Many Trials of Instrumental Delivery in Theatre?" *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica* 87 (January 2008): 1234-1238.

Elison, J. ve Partridge, J. A. "Relationships Between Shame-Coping, Fear of Failure, and Perfectionism in College Athletes". *Journal of Sport Behavior* 35 (January 2012): 19-39.

Elliot, A. J., ve Church, M. A. “A Hierarchical Model of Approach and Avoidance Achievement Motivation”. *Journal of Personality and Social Psychology* 72 (January 1997): 218-232.

Elliot, A. J. ve Thrash, T. M. “The Intergenerational Transmission of Fear of Failure”. *Personality and Social Psychology Bulletin* 30 (August 2004): 957-971.

Engür, Mustafa. “*Performans Başarısızlığı Değerlendirme Envanteri ve Kendinle Konuşma Anketinin Türk Sporcu Popülasyonuna Uyarlanması ve Uygulanması*”. Doktora tezi. İzmir: Ege Üniversitesi, 2011.

George, Darren ve Mallery, Paul. *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Study Guide and Reference*. 17.0 Update (10th ed.). Boston: Pearson, 2010.

Gülbahar, Yasemin. “*Girişimcilik Tutkusunun Yenilikçi Davranışlar ve Başarısızlık Korkusu Üzerine Etkisi: Metanetin Aracılık Rolü*”. Doktora tezi. Aksaray: Aksaray Üniversitesi, 2019.

Hayes, S. C., Wilson, K. G., Gifford, E. V., Follette, V. M., ve Strosahl, K. “Experiential Avoidance and Behavioral Disorders: A Functional Dimensional Approach to Diagnosis and Treatment”. *Journal of Consulting and Clinical Psychology* 64 (December 1996): 1152-1168.

Janman, Karen. “Achievement Motivation Theory and Occupational Choice”. *European Journal of Social Psychology* 17 (July 1987): 327-346.

McClelland, D. C., Atkinson, J. W., Clark, R. W. ve Lowell, E. L. *The Achievement Motive*. New York: Appleton, 1953.

Nagel, J. J. “Performance Anxiety and the Performing Musician: A Fear of Failure or a Fear of Success”. *Medical Problems of Performing Artists* 5 (March 1990): 37-40.

Nunnally, J. Clarence. *Psychometric Theory*. New York: McGraw-Hill, 1978.

Sagar, S. S., Boardley, I. D., ve Kavussanu, M. “Fear of Failure and Student Athlete’s Interpersonal Antisocial Behaviour in Education and Sport”. *British Journal of Educational Psychology* 81 (September 2011): 391-408.

Sagar, S. S., Busch, B. K. ve Jowett, S. “Success and Failure, Fear of Failure, and Coping Responses of Adolescent Academy Football Players”. *Journal of Applied Sport Psychology* 22 (April 2010): 213-230.

Sagar, S. S., Lavalley, D. ve Spray, C. M. “Coping with the Effects of Fear of Failure: A Preliminary Investigation of Young Elite Athletes”. *Journal of Clinical Sports Psychology* 3 (March 2009): 73-98.

Şeker, Ramazan. “*Elit Sporcularda Hedef Yöneliminin, Temel Psikolojik İhtiyaçlar ile Başarısızlık Korkusu Üzerine Etkisi*”. Doktora tezi. Çorum: Hitit Üniversitesi, 2017.

Tabachnik, G. Barbara ve Fidell, S. Linda. *Using Multivariate Statistics* (6th ed.). Boston: Pearson Education, 2013.

Tekin, Zeliha. “Yöneticilikte Aşıl Sendromu ve Mesleki Tükenmişlik İlişkisi”. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi* 6 (Mayıs 2018): 544-562.

Vealey, R. S. “Fear of Failure in The Context of Competitive Sport: A Commentary”. *International Journal of Sports Science & Coaching* 3 (June 2008): 195-197.

Yıldırım, M. H. ve Oruç, Ş. “Çalışanların Beş Faktör Kişilik Özellikleri İle Başarısızlık Korkuları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi* 55 (Eylül 2020): 1863-1886.